

"אני הגבר

ראה עני..."

(איכה ג:א)

"I am the man who witnessed
the suffering..."

Tisha B'Av Webcast
Supplemental Program Materials
(*to be used during webcast*)

Presented by Rabbi Tzvi Hersh Weinreb, PhD
July 20, 2010, 9:00 AM Eastern
Young Israel of Woodmere

Program Outline

- Introduction, and commentary on *Eicha* 3:1-18
- Remarks on the new edition of *Kinot*, and recitation of the first *kinah*, שבת סורו מני, p. 194-195 ff.
- *Kinah* 9, איכה תפארתי, p. 254-255 ff. Discourse on the meaning of *tiferet*.
- *Kinah* 30, מעוני שמים, p. 508-509 ff. The second temple and its connection to the *Shoah*; witnesses to horror.
- *Kinot* 18 and 19, ואתה אמרת, p. 382-385 ff. Questioning, and *tzidduk hadin*.
- *Kinah* 20, הטה אלקי אזנך, p. 406-407 ff. Christianity.
- *Kinah* by Abraham Ibn Ezra. Islam: From the “Golden Age” to the Hebron Massacre.
- *Kinah* on the expulsion from Spain; discussion of conversion and assimilation.
- *Kinah* 21, ארזי הלבנון, p. 414-415 ff. The ten martyrs; Rabbi Akiva’s greatness.
- *Kinah* 22, החרישו, p. 424-425 ff. Crusades, pogroms, and expulsions.
- *Kinah* 36, ציון הלוא תשאלי, p. 555-556 ff. Prisoners of Zion: Gilad Shalit, Gush Katif, Jerusalem 1948, *The Deed*, untold stories.
- *Kinah* 49, אלי אלי, by Yehuda Leib Bialer, p. 628-629 ff. The *Shoah*.
- Words of *nechama* from *Tehillim*.
- Conclusion, *kinah* 45, אלי ציון, p. 610-611.

איכה פרק ג

א אֲנִי הַגִּבֹר רָאָה עֵינַי, בְּשֵׁבֶט עֲבָרְתוֹ. ב אֹתִי נָהַג וַיִּלְךְ, ח שֶׁךְ וְלֹא-אֹר. ג אֲךָ בִּי
יָשָׁב יִהְיֶה יָדוֹ, כָּל-הַיּוֹם. ד בָּלָה בְּשָׂרִי וְעוֹרִי, שָׁבַר עֲצָמוֹתַי. ה בָּנָה עָלַי וַיִּקַּף, רֹאשׁ
וַתִּלְאַה. ו בְּמַחְשָׁכִים הוֹשִׁיבֵנִי, כְּמַתִּי עוֹלָם. ז גָּדַר בְּעֵדֵי וְלֹא אֵצֵא, הַכְּבִיד
נִחַשְׁתִּי. ח גַּם כִּי אֲזַעֵק וְאֲשׁוּעַ, שָׁתֵם תִּפְלֹתַי. ט גָּדַר דְּרָכֵי בְּגִזִּית, נִתִּיב תִּי עֹהָ.
י דָּב אֲרֵב הוּא לִי, אֲרִיָּה (אֲרִי) בְּמַסְתָּרִים. יא דְּרָכֵי סוֹרֵר וַיִּפְשַׁחֵנִי, שָׁמַנִּי
שָׁמֵם. יב דְּרֹךְ קִשְׁתּוֹ וַיִּצִּיבֵנִי, כַּמַּטְרָא לַחֵץ. יג הִבִּיא, בְּכָלִי תִי, בְּנִי, אֲשַׁפְתּוּ.
יד הֵייתִי שָׁחֵק לְכָל-עַמִּי, נְגִינְתָם כָּל-הַיּוֹם. טו הִשְׁבִּיעֵנִי בְּמַרְוֵרִים, הַרְוֵנִי לְעֹנָה.
טז וַיִּגְרַס בְּחֶצֶץ שָׁנִי, הִכְפִּישְׁנִי בְּאֶפֶר. יז וַתִּזְנַח מְשָׁלוֹם נַפְשִׁי, נִשְׁתִּי טוֹבָה.
יח וְאִמֵּר אֲבָד נַצְחִי, וַתּוֹחַלְתִּי מִיְהוָה.

1. I am the man who has seen affliction by the rod of His wrath.
2. He has led me, and brought me into darkness, but not into light.
3. Surely He is turned against me; He turns His hand against me all the day.
4. He has made my flesh and my skin to waste away; He has broken my bones.
5. He has built a mound against me, and has beset me round about at head and hell.
6. He has set me in dark places, as those who are long ago dead.
7. He has hedged me about, so that I cannot get out: He has made my chain heavy.
8. Even when I cry and call for help, He stops up my prayer.
9. He has enclosed my ways with hewn stone, He has made my paths crooked.
10. He is to me like a bear lying in wait, and like a lion in secret places.
11. He has turned aside my ways, and pulled me in pieces: He has made me desolate.
12. He has bent his bow, and set me as a mark for the arrow.
13. He has caused the arrows of his quiver to enter into my reins.
14. I have become a derision to all my people; and their song all the day.
15. He has filled me with bitterness, He has sated me with wormwood.
16. He has also broken my teeth with gravel stones, He has pressed me down into the ashes.
17. My soul is far removed from peace: I have forgotten prosperity.
18. And I said, My strength and my hope are perished from the Lord.

Kinah by Abraham Ibn Ezra

אהה ירד על ספרד

אהה ירד / על ספרד / רע מן
ה שמים!
עיני עיני ירדה מים!
בכות עיני / כיעני / על עיר
אליסאנה!
באין אשם / בדד שם / הגולה
שכנה
באין חלף / עד אלף / שנים
ושבעים שנה –
ובא יומה / ונד עמה / וגם היתה
כאלמנה,
באין תורה / ואין מקרא /
והמ שנה נטמנה
והתלמוד / כמו גלמוד / כי כל
הודו פנה.
ויש הורגים / וגם עורגים / מקום
אנה ואנה.
מקום תפלה / ויתהלה / לבית
תפלה נתכנה.
לז את אבכה / וכף אכה / ובפי
תמיד קינה
ואין לי דמי / לאמר: מי / יתן
ראשי מים.
ראש אקרח / ומר אצרח / על
גולת אש ביליה –
על אצילים / הם חללים / ובניהם
בשביה

ועל בנות / מעדנות / נמסרו לדת
נכריה.
איך עזבה / עיר קורטבה / ותהי
כים שאיה? –
ושם חכמים / ועצומים / מתו
ברעב וציה.
ואין יהודי / גם יחידי / בגיאן גם
אלמריה.
ומיורקה / ועיר מאלקה / לא
נשאר שם מחיה
והיהודים / השרידים / הכו מכה
טריה.
לז את אספדה / ומר אלמדה /
ואנה עוד נהי נהיה
לשאגותי / בתוגותי – / וימאסו
כמו מים.
הוי אקרא / כמצרה / על קהלות
סגלמאסה –
עיר גאונים / ונבונים / מאורם
חשך כסה
ושח עמוד / התלמוד / והבניה
נהרסה
והמ שנה / לשנינה / ברגלים
נרמסה
ועל יקרים / מדקרים / עין אויב
לא חסה.
אהה, אפס / כל קהל פאס / יום
נתנו למשסה.
אי חסן / קהל תלמסן? / –
והדרתה נמסה.
וקול ארים / בתמרורים / עלי
סבתה ומכנאסה.
וסות אקרעה / על דרעה / אשר
לפנים נתפשטה –
ביום שבת / בן עם בת / שפכו
דמם כמים.
מה אען? / – כי למען / חטאתי
זאת היתה
ומאלי / צור חילי / רעה אלי
כלתה.
למי אש בר? / ומה אדבר? / –
והכל ידי עשיתה!
חם לבי / בתוך קרבי / על נפשי
אשר עוטה
ומארצה / מחוז חפצה / לארץ
טמאה גלתה
ונכלמה / ונאלמה / לספר תלאות
לאתה.
ועם כאבה / בלבבה / לחסדי
צורה קויתה
לצות פדות / מעבדות / כי בצל
כנפיו חסתה.
בבית פלאים / בכל עת, אם /
זכרה שמו – אז חיתה,
רק בכיה / עלי לחיה / ביד אמה
אשר קשתה
מאד תורה – / עדי ירא / אדני
משמים.

Kinah Used by Moroccan Jewry

יום מאורי חשך

יום מאורי חשך בגרוש קסטיליא
אוי לי על שברי
שבר ירושלים אל תזכרי עוד
אָהָה עָלַי וְאוֹיְהָ לִי
כִּי לְשֹׁבֵר קַאסְטִילִיא ל' א נמצא צרי

מפורטוגל נשמע קול נהי במרה
אָהָה עָלַי וְאוֹלִי
כִּי אֵין שֹׁבֵר כְּשֹׁבֵרִי וּמְזוֹר כְּמְזוֹרִי

עז פנים מלך קשה מנוול שמו
אָהָה עָלַי וְאוֹיְהָ לִי
שֹׁכַח שֵׁם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאוֹרִי

ילדים האומרים בכל יום שמע ישראל
אָהָה עָלַי וְאוֹלִי
אוֹמְרִים לְעֵץ הַקִּיְצָה וְלֶאֱבֹן עוֹרִי

המיחדים בכל יום ה' אחד
אָהָה עָלַי וְאוֹיְהָ לִי
אָמְרוּ אָב בֶּן וְרוּחַ אֲשֶׁר הוּא יוֹצֵרִי

קימו וקבלו אבותם כהם
אָהָה עָלַי וְאוֹלִי
אָמְרוּ שְׁלוֹשָׁה אֱלֹהִים הֵם כְּתָרִי וְנִזְיָרִי

ספדו ונהו נהיה על בית התפלה
אָהָה עָלַי וְאוֹיְהָ לִי
אֵיךְ סִפְרִי הַקִּדְּשׁ נִטְמְנוּ בַּעֲפָרִי

וחכמים חסידים ואנשי מעשה
אָהָה עָלַי וְאוֹלִי
אָמְרוּ בְּאִישׁ מֵת שִׁמְתִי אָנִי שֹׁבֵרִי

נחמנו האל בקרוב בתשועה
בְּמִקּוֹם אָהָה אָרִים בְּתְרוּעָה
בְּבוֹא יַנּוֹן וְאוֹלִיָּה גוֹאֲלִי

Kinah, Written in 1948, For the Old City

מאמר יב

קינה

נורא תהלות ופועל ישועות
עד מתי ידי אויבינו תגביר
השיבנו אליך וחטאתנו תעביר
ושובה אלינו ופניך לנו תאיר
ושכינת קדשך על מקדשך תחזיר
עזי וזמרת יה לעולם
השב בניים לגבולם
נחמם מאבלם
וערבה לך מנחת יהודה
ווירושלים כימי עולם
אל אלקי ישראל ה' צבאות שמו
בך שמנו מבטחנו
ממך קוינו ישועתנו
כי אתה אבינו גואלנו
שמחנו בישועתיך כימות עניתנו
בגבורתך תצמיט אויבינו
בחסדך תרום קרננו
ובישועתך יגל וישמח לבנו.

בת ירושלים, הוריתי כנחל דמעה
ושאי קינה לפני שוכן מעונה
על בניך בוניך שומרי חומותיך
אשר גלו מתוכך ביום זעם ועברה
נה אלקים ומעון קדשו
שכינתו לא זזה משריד מקדשו
שערי שמים לתפילה ותחינה
איכה היתה לשמה ולשנינה
ער ואויב בא בחומות ירושלים
במצור ומצוק הקיף כל שעריה
ברעב וכפן הרעיב קדושיה וגבוריה
עדי הגלה אותם ממנה בנעריה וקניה
ידו פרש צר על כל מחמדיה
באש אוכלת הרס כל מקדשיה
ברגל גאווה קרע ורמס ספרי קדשיה
וביד אכזרית הרג ולא חמל את כל קדושיה
ויצא מבת ציון כל הדרה ותפארתה
ביום הששי לסדר פרשת התוכחה
ביום י"ט לחדש השלישי מוכתר בכתר תורה
גורשו מתוך חומות ירושלים המעטירה
שומרי חומותיה בקדושה וטהרה
וילכו לשבי כל מגיניה אזורי אמונה וגבורה

חוברת ע"י הרב לזכר חורבן עיר העתיקה בירושל"ו
לאומרה ביום תשעה באב אחר מגילת איכה

Kinah on the Expulsion From Gush Katif

איכה ישבה חבצלת השרון,
ידמם ר'ן בצפון השומרון,
וג' רשו יושבי עזה בשברון,
ונע ממדור איש כפר-דרום.

בכו תבכה, ותדמע עיני,
כי שבר גדול נשבר עמי,
זה חזיתי, השבץ אחזני,
השלכת מביתך, נצר-חזני.

גלתה עזה, עזובה תהיה,
כלתה הרעה אל המקום הזה,
אבלה אדמה, שדד שדה,
כי תכלה את פאת-שדה.

דרכי שומרון אבלים שוממין,
ויפג לבנו, כי לא האמין,
יגון תמלא היושבת בגנים,
כברוח קדים נפוצו הכדים.

היו צריה לראש, אויביה לענה,
הפכתם ללענה משפט, ויגדל עוונה,
בערתם הפכס, וירד הדרה והמונה,
לא יראו לשחת את כרם-עצמונה.

ויצא ממקומו לשום ארצך לקצפה,
אחזתני זלעפה, כי רעה נשקפה,
גפן פוריה וענפה היתה לשרפה,
היתה לתל שממה תל-קטיפה.

זכרה ימים מקדם שנות עולמים,
אדני אשר הצילני מיד הישמעאלים,
ברך נוה צדיקים יושבי אהלים,
עתה יצאו מב' הלים מנוה-דקלים.

חטא חטא ישראל, וגם עבר ברית,
להקים ארץ, להנחיל מורשה לשארית,
בעוון תכנית, הסבו את לבם אחורנית,
הלכנו קדורנית, כספו דוגית וניסנית.

טמאתה בשוליה, לא זכרה פלאיו,
יפוצו אויביו וינוסו משנאיו מפניו,
ראה כי הגדיל אויב, חרק עלי שניו,
כי מפני הרעה אבד ונאסף השלו.

ידו פרש צר, לא השיב אחור,
החשיך לארץ, הקדיר מאורי אור,
ואיחלה כי יצא משפטי לאור,
ועתה לא כאו אור בגן-אור.

כל עמה נאנח, זעקו אל טוב וסלח,
מדוע דרך רשע תצלח, מאן לשלח,
חפצו בידו יצלח, נוה נעזב ומשלח,
רודי ידו החזקה שלח אל הבדלח.

לוא אליכם כל עוברי דרך לתור,
שא קינה ונהי, כי נצתו ומי יסור,
עורנו נכמר כתנור, ולא ראיתי אור,
כי לא יוסיפו עוד לגור בשא-נור.

ממרום שלח אש, ואכלה ארמון,
אז נבהלו עצמי, נתנני בשממון,
בין עצומים יפריד, והגלה המון,
כ'חו עצם, והשחית בני-עצמון.

נשקד על בידו, על צוארי ישתרג,
עלי תשתפך נפשי, אליך תערג,
על דושו בחרוץ, ופחדו יש'רג,
הנה כליון חרוץ שם למורג.

סלה כל אבירי לשבר בחורים,
רודפיה השיגוה בין המצרים,
ראוה צרים, שחקו על גבורים,
נהפכו לזרים נטעי נצרים.

על אלה אני בוכיה לילה ויומם,
הוי יושבי חבל הים, יצאו ואינם,
נדדו ול'א נודע מקומם אים,
ונעו מכפר-ים עד רפיח-ים.

פרשה ציון בידיה אל השמים מעל,
מב' רכת ארצו ממגד שמים מטל,
לא יהיה עוד השנים האלה טל,
כי השלך על הארץ והוטל גני-טל.

צדיק הוא אדני בכל דרכיו וחסיד,
ולנו הגיד, כי ישכן לבטח ידיד,
ועתה למה הרע תם לי להגיד,
כי יבש תמר, כלה ועבר גדיד.

קראתי למאהבי, המה בגדו באדני,
אלי ואללי, ארץ רעשה מפני סיני,
כסתה כלמה פני, ותדד שנתי מעיני,
כי לא יוכל העם לעלות אלי-סיני.

ראה אדני והביטה, ממרום תשקיף,
כי צר ידו הניף, ומצודו עלי הקיף,
בפשע בא תקיף, על חטאתו הוסיף,
ומרשיע החניף, ואסף את קטיף.

שמעו כי נאנחה אני, אין משיב נפש,
בח'דש החמישי מצאוני רעות ח'מש,
עלו חמושים, השחיתו העיר והק'דש,
והנה הפך משר'ש, ויכה אל הח'מש.

תבוא לפניך אנקתנו, ושמע שונעתם,
חוסה אדני על עמך, חוששה לתשועתם,
יש אחרית ותקוה, ושבו בנים לגבולם,
ואז נשיר שירה חדשה כשירת-הים.

כתב בדמוע

מצפה לישועה

בוך יהושע

Prayer for Gilad Shalit, Composed by Rav Yisrael Meir Lau

בְּמִי שֶׁבֵרַךְ אָבֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, יִוְסֵף מִשָּׁה וְאַהֲרֹן
דָּוִד וְשִׁלְמֹה, הוּא יְבָרֵךְ וְיִשְׁמֵר וְיִנְצֵר אֶת

גִּלְעָד בֶּן אַבִּיבָה וְנוֹעַם שְׁלִיט

יִפְדֶּהוּ מִשְׁבִּי'וֹ וְיַחְזִירֵהוּ לְשָׁלוֹם. קְרֹא וּבְעָבוּר שְׁכַל בֵּית
יִשְׂרָאֵל מִתְפַּלֵּל לְמַעַנְוֹ הַקָּדוֹשׁ וְשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְלֵא רַחֲמִים עָלָיו
יְרַבֶּה כֹּחֹו וְיִבְטֵל צָעָרוֹ, יִשְׁלַח לוֹ רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף
וְיַחְזִירֵהוּ לְחִיק מְשֻׁפָּחַתֹו בְּמַהֲרָה, וְנִאֲמַר אָמֵן.

May the one who blessed our fathers, Abraham, Isaac and Jacob,
Joseph, Moses and Aaron, David and Solomon, bless, keep, and protect
Gilad Son of Aviva and Noam Shalit.

Redeem him from his captors, and return him in peace very soon,
for all the house of Israel is praying for him. May the Holy One Blessed
be He be filled with mercy for him, strengthen him, and annul his
sorrow. Send him health of mind and body, and return him to the
embrace of his family soon. And let us say Amen.

Words of Nechama From *Tehillim* 119

מט זְכוֹר-דְּבַר, לְעַבְדְּךָ-- עַל, אֲשֶׁר יַחֲלִתָּנִי.

49 Remember the word unto Thy servant, because Thou hast made me to hope.

נ זֶה אֵת נַחֲמָתִי בְּעִנְיִי: כִּי אִמְרֹתֶיךָ חִיֵּיתָנִי.

50 This is my comfort in my affliction, that Thy word hath quickened me.

נא זֵדִים, הֶלְיִצְנִי עַד-מְאֹד; מִתּוֹרָתְךָ, לֹא נָטִיתִי.

51 The proud have had me greatly in derision; yet have I not turned aside from Thy law.

צב לוֹלִי תוֹרָתְךָ, שֶׁשָּׂשְׁעִי-- אֲז, אֲבַדְתִּי בְּעִנְיִי.

92 Unless Thy law had been my delight, I should then have perished in mine affliction.